

Любота О. О., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шапенко Л. О., асистент

ВИДАЧА ПОСВІДЧЕННЯ ЧЛЕНА ЕКІПАЖУ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН, ЩО ВИКОНУЮТЬ МІЖНАРОДНІ РЕЙСИ

Міжнародні рейси становлять значний масив повітряних перевезень (як вантажних, так і пасажирських), що потребує чіткої правової регламентації. Окремим питанням при врегулюванні здійснення авіаперевезень є питання ідентифікації осіб, які безпосередньо здійснюють рейси у інші держави, тобто членів екіпажів повітряних суден.

Відповідно до ч. 1 ст. 57 Повітряного кодексу України (далі – ПК України), екіпаж повітряного судна складається з осіб льотного складу, до якого належать особи льотного екіпажу та екіпажу пасажирського і вантажного салону, які під час польоту постійно виконують визначені даною статтею функції [1].

Варто зазначити, що членами літака можуть бути не лише особи, які безпосередньо обслуговують той чи інший міжнародний рейс, що регулюється внутрішніми актами компаній-перевізників. Так, наприклад, відповідно до п. 10.4.15 Правил повітряних перевезень пасажирів та багажу, особи, що супроводжують депортованих, також оформлюються як члени екіпажу [2].

Згідно з ч. 3 ст. 23 Закону України «Про прикордонний контроль» [3], прикордонний контроль пілотів та інших членів екіпажів повітряних суден, які здійснюють міжнародні польоти, проводиться шляхом перевірки ліцензій пілота або посвідчення (сертифіката) члена екіпажу, що передбачені додатком 9 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію [4], без проставлення в них відмітки про перетинання державного кордону. Згідно з п. в ст. 39 Конвенції, у свідоцтво будь-якої особи, яка не відповідає умовам, встановленим міжнародним Стандартом стосовно класу свідоцтва або посвідчення, власником якого є ця особа, вноситься або додається до нього повний перелік усіх даних, за якими ця особа не відповідає таким умовам.

Законодавством України визначено, що посвідчення члена екіпажу є документом, що підтверджує громадянство України і видається громадянину України, який є членом екіпажу повітряного судна, зареєстрованого в Україні відповідно до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію для використання його під час виконання міжнародних

польотів. Посвідчення є документом суворої звітності, що виготовляється відповідно до вимог Міжнародної організації цивільної авіації та видається члену екіпажу органом державного регулювання у сфері цивільної авіації (Державною авіаційною службою України) на строк до п'яти років за поданням керівника авіакомпанії чи авіапідприємства, де працює член екіпажу [5].

Для оформлення посвідчення керівник авіакомпанії чи авіапідприємства надає до Державіаслужби України такі документи: подання; паспорт громадянина України; довідку про присвоєння ідентифікаційного номера; паспорт громадянина України для виїзду за кордон (за наявності); документ, що містить відомості про групу крові; раніше одержане посвідчення (за наявності); документ про сплату державного збору за видачу посвідчення [6]. На основі поданих документів відповідальна за видачу посвідчення особа формує особисту анкету кандидата на отримання посвідчення члена екіпажу, де зазначені його персональні дані. Відмова у видачі посвідчення може бути лише за виключних обставин: неналежності заявника до переліку осіб авіаційного персоналу, які є членами екіпажу; надання неповного пакету документів; надання недостовірної інформації.

Підставами для отримання посвідчення члена екіпажу повітряного судна, що виконує міжнародний рейс, є перебування особи у юридичних відносинах з авіаперевізником та наявність певної кваліфікації. Відповідно до ч. 1 ст. 49 ПК України, особа, яка належить до авіаційного персоналу, має відповідати кваліфікаційним вимогам за професійною ознакою, станом здоров'я та мати належним чином оформлене свідоцтво згідно з авіаційними правилами України.

Слід вказати на те, що сьогодні не існує чіткого поняття свідоцтва члена екіпажу повітряного судна на законодавчому рівні, що потребує внесення відповідних змін до чинних нормативно-правових актів. Так, у п. 1.3 Положення Про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі України від 09.02.2010 № 68 дане одне із небагатьох визначень, згідно з яким свідоцтво (сертифікат) авіаційного персоналу – це документ, який підтверджує відповідність авіаційного персоналу кваліфікаційним вимогам з питань авіаційної безпеки, а також відповідність стану здоров'я встановленим вимогам і є дозволом на здійснення професійної діяльності.

Таким чином, отримання посвідчення члена літака, що виконує міжнародні рейси – довготривалий процес, який регулюється нормами міжнародного та національного законодавства, і передбачає взаємодію органів державної влади між собою.

Важливим є той аспект, що на шляху до імплементації норм Європейського Союзу повинні бути враховані норми, що стосуються міжнародних повітряних перевезень. Саме тому у Національному плані заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України передбачено внесення у встановленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекту акта про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення посвідчення члена екіпажу з метою запровадження посвідчення члена екіпажу, в яке імplementовано безконтактний електронний носій [7].

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Правила повітряних перевезень пасажирів та багажу Приватного акціонерного товариства «Авіакомпанія «Міжнародні Авіалінії України» від 01.05.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.flyuia.com/ua/information-and-services/1464.html>
3. Про прикордонний контроль: Закон України від 05 листопада 2009 р. № 1710-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 6. – Ст. 46.
4. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1944 // Офіційний вісник України. – 2004. – 22 жовтня. – № 40. – С. 195, Ст. 2667.
5. Про затвердження Положення про посвідчення члена екіпажу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2007 № 1346 // Урядовий кур'єр. – 2007. – 28 листопада. – № 223.
6. Про затвердження Порядку видачі, зберігання і знищення посвідчення члена екіпажу: Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 28.01.2008 № 92 // Відомості Міністерства транспорту та зв'язку України – 2008. – № 3-4. – С. 86.
7. Про затвердження Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 805-р // Урядовий кур'єр. – 2014. – 12 вересня. – № 167.